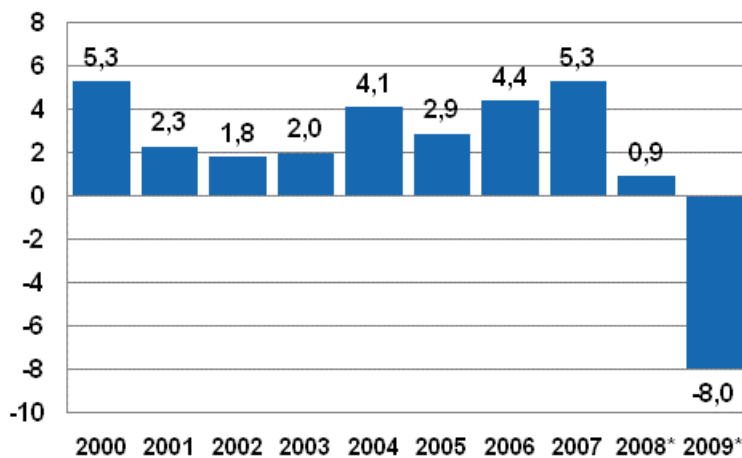

Kansantalouden tilinpito 2009

Bruttokansantuote väheni 8 prosenttia viime vuonna

Suomen bruttokansantuote supistui Tilastokeskuksen tarkistettujen ennakkotietojen mukaan viime vuonna 8,0 prosenttia. Maaliskuussa julkaistujen ensimmäisten ennakkotietojen mukaan vähennys oli 7,8 prosenttia. Bruttokansantuote eli tavaroiden ja palveluiden tuotannossa aikaansaatu arvonlisäys oli 171 miljardia euroa. Tilastokeskus on tarkistanut myös vuosien 2007 ja 2008 kansantalouden tilinpitoa. Bruttokansantuote kasvoi 5,3 prosenttia vuonna 2007 ja 0,9 prosenttia vuonna 2008. Aiemmin kasvu-luvuiksi arvioitiin vastaavasti 4,9 ja 1,2 prosenttia.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Arvonlisäyksen volyyymi aleni vuonna 2009 melkein kaikilla toimialoilla. Eniten tuotanto väheni tehdas-teollisuudessa ja kaupassa, joiden arvonlisäys supistui viidenneksen. Koko talouden työn tuottavuus aleni viime vuonna 3,5 prosenttia.

Tuotantoa vähensi kaikkien kysyntäerien supistuminen. Erityisesti vienti ja investoinnit romahtivat. Viennin volyyymi väheni 20 prosenttia ja tuonnin volyyymi 18 prosenttia. Investointien volyyymi supistui lähes 15 prosenttia. Varastot vähenivät viime vuonna ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen. Yksi-tyiset kulutusmenot vähenivät viime vuonna 1,9 prosenttia, mutta julkiset kulutusmenot kasvoivat vo-lyymiltään 1,2 prosenttia.

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi lamasta huolimatta edelleen viime vuonna, reaalisesti 2,4 prosenttia. Aiemmin kasvuksi arvioitiin prosentti. Tiedot tarkentuivat, koska sosiaalietuuksia (työt-tömyysavustuksia) ja omaisuustuloja kertyi aiemmin arvioitua enemmän. Kotitalouksien palkkasumma aleni 1,2 prosenttia, mutta sosiaalietuudet kasvoivat ja verotus keveni. Työttömyyden kasvun takia palkkatulot alenivat, vaikka ansiotaso kohosi neljä prosenttia. Sosiaalietuudet kasvoivat 9,1 prosenttia, erityisesti eläkesumma kasvoi.

Tulojen kasvusta huolimatta kotitaloudet vähensivät kulutustaan, minkä takia säästämisaste muuttui positiiviseksi. Myös kotitalouksien rahoitusasema muuttui viime vuonna ylijäämäiseksi 0,6 miljardia euroa.

Yritysten toimintaylijäämä eli liikevoitto supistui nimellisesti peräti 38 prosenttia edellisestä vuodesta. Välittömiä veroja yritykset maksoivat 45 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja osinkoja 15 prosenttia vähemmän. Yritykset vähensivät kiinteitä investointeja kotimaahan 22 prosenttia ja piensivätkin myös varastojaan tuntuvasti. Niiden takia yritysten rahoitusasema oli ylijäämäinen, 3,6 miljardia euroa.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema heikkeni viime vuonna jyrkästi ja muuttui ylijäämäisestä 4,7 miljardia euroa alijäämäiseksi. Julkisyhteisöjen ns. EMU-alijäämä oli 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta, kun sen aiemmin arvioitiin olleen 2,2 prosenttia.

Sisällys

1. Bruttokansantuote väheni 8 prosenttia viime vuonna.....	4
1.1. Tuotanto toimialoittain.....	4
1.2. Ulkomaankauppa ja investoinnit vähenivät selvästi.....	4
1.3. Työllisyys heikkeni.....	5
1.4. Hinnat nousivat maltillisesti.....	5
1.5. Kansantulo supistui reaalisesti 9,8 prosenttia.....	5
1.6. Yritysten voitot vähenivät tuntuvasti.....	5
1.7. Julkisyhteisöjen alijäämä 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.....	5
1.8. Kotitalouksien reaalitulot kasvoivat 2,4 prosenttia.....	6
1.9. Seuraava tarkistus tammikuussa 2011.....	6

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2009*.....	7
Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito.....	8

1. Bruttokansantuote väheni 8 prosenttia viime vuonna

Suomen bruttokansantuote supistui Tilastokeskuksen tarkistettujen ennakkotietojen mukaan viime vuonna 8,0 prosenttia. Maaliskuussa julkaistujen ensimmäisten ennakkotietojen mukaan vähennys oli 7,8 prosenttia. Bruttokansantuote eli tavaroiden ja palveluiden tuotannossa aikaansaatu arvonlisäys oli 171 miljardia euroa.

Tilastokeskus on tarkistanut myös vuosien 2007 ja 2008 kansantalouden tilinpitoa. Vuoden 2007 tilinpito perustuu nyt tarjonta- ja käyttötaulukoihin. Bruttokansantuote kasvoi 5,3 prosenttia vuonna 2007 ja 0,9 prosenttia vuonna 2008. Aiemmin kasvuluvuiksi arvioitiin vastaavasti 4,9 ja 1,2 prosenttia.

1.1. Tuotanto toimialoittain

Arvonlisäyksen volyymi aleni vuonna 2009 melkein kaikilla toimialoilla. Suurinta tuotannon väheneminen oli tehdasteollisuudessa ja kaupassa, joiden arvonlisäys supistui viidenneksen.

Lamavuonna arvonlisäyksen volyymi kasvoi merkittävästi vain rahoitus- ja vakuutustoiminnassa sekä kemian teollisuudessa. Muita tuotantoa lisänneitä aloja olivat muun muassa maatalous, kaivostoiminta ja sosiaalipalvelut.

Alkutuotannon arvonlisäyksen volyymi supistui 0,6 prosenttia. Maatalouden arvonlisäys kasvoi 10 prosenttia kasvinviljelyn ansiosta. Metsätalouden arvonlisäys väheni viisi prosenttia. Hakkuut vähenivät merkittävästi, mutta metsien nettokasvu oli aiempia vuosia suurempaa.

Jalostustoimialojen eli teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäyksen volyymi väheni 15,5 prosenttia. Koko teollisuuden arvonlisäys oli 17,8 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Metalliteollisuuden arvonlisäys supistui 27,7 prosenttia. Tuotanto väheni huomattavasti kaikilla metalliteollisuuden alatoimialoilla. Puu- ja paperiteollisuuden arvonlisäys supistui 20,4 prosenttia. Teollisuudessa tuotanto kasvoi vain kemian teollisuudessa ja kaivannaistoiminnassa. Rakentamisen arvonlisäyksen volyymi väheni 7,7 prosenttia.

Palvelutoimialojen arvonlisäyksen volyymi väheni 5,2 prosenttia. Kaupan arvonlisäys väheni 20,5 prosenttia erityisesti tukku- ja autokaupan volyymin supistuttua. Liikenteen arvonlisäys väheni 7,6 prosenttia, vain teleliikenteen arvonlisäys kasvoi. Myös asuntojen omistuksen ja vuokrauksen arvonlisäys väheni poikkeuksellisesti, koska välituotteina vähennettävät välilliset rahoituspalvelut kasvoivat edellisen vuoden alhaiselta tasolta. Liike-elämän palvelut vähenivät 6,5 prosenttia. Sen sijaan rahoitus- ja vakuutustoiminnan arvonlisäyksen volyymi kasvoi 10,7 prosenttia.

Vuoden 2008 kasvulukuja tarkistettiin alaspäin muun muassa terveydenhuoltopalveluissa, joiden osalta saatiin uusia korjattuja tietoja erikoissairaanhoidon suoritteista. Vuoden 2007 kasvulukuja puolestaan tarkistettiin ylöspäin muun muassa teollisuudessa, esimerkiksi puu- ja kemian teollisuudessa.

1.2. Ulkomaankauppa ja investoinnit vähenivät selvästi

Tuotantoa vähensi kaikkien kysyntäerien supistuminen. Erityisesti vienti ja investoinnit romahtivat.

Viennin volyymi väheni 20 prosenttia ja tuonnin volyymi 18 prosenttia. Tavaroiden viennin ja tuonnin volyymit vähenivät enemmän kuin palveluiden viennin ja tuonnin volyymit. Palveluiden viennin ja tuonnin lukuja tarkistettiin huomattavasti ylöspäin maaliskuussa julkaistuista ennakkotiedoista.

Investointien volyymi supistui viime vuonna lähes 15 prosenttia. Kaikkien tavaratyyppien hankinnat vähenivät, vähiten supistuivat maa- ja vesirakennusinvestoinnit. Varastot vähenivät viime vuonna ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen, tosin aiemmin arvioitua vähemmän.

Yksityiset kulutusmenot vähenivät viime vuonna 1,9 prosenttia, mutta julkiset kulutusmenot kasvoivat volyymiltaan 1,2 prosenttia. Eniten vähenivät kestokulutustavaroiden, kuten autojen, hankinnat, lähes 14 prosenttia. Myös palveluiden ja lyhytikäisten päivittäistavaroiden kulutus väheni.

1.3. Työllisyys heikkeni

Työllisten määrä väheni viime vuonna 2,8 prosenttia ja tehtyjen työtuntien määrä 4,7 prosenttia. Viime vuonna oli paljon lomautuksia ja työpäiviä oli kaksi vähemmän kuin edellisellä vuonna. Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 8,2 prosenttia ja työllisyysaste 68,3 prosenttia.

Koko kansantalouden työn tuottavuus aleni viime vuonna 3,5 prosenttia.

1.4. Hinnat nousivat maltillisesti

Koko kansantalouden hintatason arvioidaan kohonneen viime vuonna 0,9 prosenttia mitattuna bruttokansantuotteen hintaindeksillä

Kuluttajahintaindeksi pysyi vuosikeskiarvona edellisen vuoden tasolla, mutta kotitalouksien kulutusmenojen hintaindeksi kansantalouden tilinpidossa nousi puoli prosenttia. Kansantalouden tilinpidossa asumispalveluiden hintaa mitataan vain vuokrien muutoksella, kun kuluttajahintaindeksissä otetaan huomioon myös omistusasumisen menot. Myös vakuutus- ja rahoituspalveluiden hintakehitystä mitataan kansantalouden tilinpidossa eri tavalla kuin kuluttajahintaindeksissä.

Vaihtosuhte parani 0,6 prosenttia, koska tuontihinnat laskivat hieman enemmän kuin vientihinnat.

1.5. Kansantulo supistui reaalisesti 9,8 prosenttia

Nettokansantulo aleni viime vuonna nimellisesti 8,9 prosenttia ja oli henkeä kohti 26 600 euroa. Suomen bruttokansantulo oli viime vuonna yhtä suuri kuin bruttokansantuote, 171 miljardia euroa. Brutto- ja nettokansantulo supistuivat reaalisesti, 8,2 prosenttia ja 9,8 prosenttia.

Kotitalouksien palkkatulot supistuivat 1,2 prosenttia ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut kolme prosenttia. Yhteensä palkansaajakorvausten osuus kansantulosta nousi 63,3 prosenttiin. Edellisellä vuonna osuus oli 58,6 prosenttia. Omaisuus- ja yrittäjätulot vähenivät 27 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta oli 22,2 prosenttia. Edellisellä vuonna osuus oli 27,7 prosenttia.

1.6. Yritysten voitot vähenivät tuntuvasti

Yritysten toimintaylijäämä eli liikevoitto supistui nimellisesti peräti 38 prosenttia edellisestä vuodesta. Yritysten yrittäjätulo väheni 34 prosenttia. Yrittäjätulo ottaa huomioon myös omaisuustulot ja maksetut korot ja se vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua.

Välittömiä veroja yritykset maksoivat viime vuonna 45 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna ja osinkoja 15 prosenttia vähemmän.

Yritysten kiinteät investoinnit kotimaahan vähenivät viime vuonna nimellisesti 22 prosenttia erityisesti rakennusinvestointien vähentämisen takia. Yritykset myös pienensivät varastojaan tuntuvasti. Investointien ja varastojen pienentämisen takia yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli 3,6 miljardia euroa ylijäämäinen, kun ylijäämä edellisellä vuonna oli miljardi euroa.

Rahoituslaitosten palkkiotuotot kasvoivat, mutta yrittäjätulo väheni. Luotto- ja talletuskanta kasvoivat edelleen hieman ja vuoden keskimääräinen korkotaso oli alhaisempi kuin edellisellä vuonna. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli runsaat miljardi euroa ylijäämäinen.

1.7. Julkisyhteisöjen alijäämä 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta

Valtionhallinnon rahoitusasema kääntyi viime vuonna jyrkästi alijäämäiseksi. Alijäämä oli 8,3 miljardia euroa. Valtion verotulot välillisistä veroista alenivat kolme prosenttia ja välittömistä veroista peräti 31 prosenttia. Valtion saamat yhteisöverotulot putosivat alle puoleen, mutta myös kotitalouksien valtiolle maksamat tuloverot alenivat 21 prosenttia verotuksen keventämisen ja pääomatulojen pienentymisen takia. Maksetut tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille (ml. arvonlisäveron palautus) kasvoivat 5,5 prosenttia ja tulon- ja pääomansiirrot sosiaaliturvarahastoille, erityisesti Kansaneläkelaitokselle, 15 prosenttia. Valtion kulutusmenot ja investoinnit kasvoivat nimellisesti lähes viisi prosenttia.

Kuntien ja kuntayhtymien alijäämä oli 0,8 miljardia euroa. Kuntien verotulot kasvoivat puoli prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 2,7 prosenttia ja investoinnit puoli prosenttia.

Työeläkelaitosten rahoitusylijäämä pieneni viiteen miljardiin euroon, koska maksetut eläkkeet kasvoivat 11 prosenttia, mutta eläkemaksutulot vain prosentin ja omaisuustulot alenivat. Muiden sosiaaliturvarahastojen talous oli 0,6 miljardia euroa alijäämäinen eikä tasapainossa niin kuin ennakkotiedoissa arvioitiin, koska tuolloin ei osattu arvioida oikein työttömyysavustusten kasvua.

Yhteensä julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 4,7 miljardia euroa alijäämäinen. EMU-alijäämä poikkeaa hieman kansantalouden tilinpidon mukaisesta julkisyhteisöjen nettoluotonannosta ja se oli 4,3 miljardia euroa eli 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Ennakkotiedoissa alijäämä oli 2,2 prosenttia. Julkisyhteisöjen ns. EMU-velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi vuodessa lähes 10 prosenttiyksikköä ja oli 44,0 prosenttia.

Julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen kasvoi tuntuvasti 56,0 prosenttiin. Edellisenä vuonna suhdeluku oli 49,3 prosenttia. Veroaste eli verojen ja pakollisten sosiaaliturvamaksujen suhde bruttokansantuotteeseen oli viime vuonna 43,1 prosenttia, sama kuin edellisenä vuonna.

1.8. Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat 2,4 prosenttia

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi lamasta huolimatta edelleen viime vuonna, nimellisesti kolme prosenttia ja reaalisesti 2,4 prosenttia. Maaliskuussa julkaistujen ennakkotietojen mukaan reaalitytulot kasvoivat vain prosentin. Tiedot tarkentuivat, koska sosiaalitytuksia (työttömyysavustuksia) ja omaisuustuloja kertyi aiemmin arvioitua enemmän.

Kotitalouksien saamat palkkatulot alenivat 1,2 prosenttia, mutta sosiaalitytuudet kasvoivat ja verotus keveni. Palkkatuloja alensi työttömyyden kasvu, sillä ansiotaso kohosi neljä prosenttia. Kotitalouksien saamat sosiaalitytuudet kasvoivat 9,1 prosenttia, erityisesti saadut eläkkeet kasvoivat. Kotitalouksien maksamat välittömät verot alenivat kuusi prosenttia.

Maa- ja metsätalouden yrittäjätulo aleni viidenneksen. Omistusasunnoista saatu laskennallinen asuntotulo kaksinkertaistui, mikä oli seurausta korkotason laskusta. Muut yrittäjätulot kasvoivat 7 prosenttia. Osinkotulojen arvioidaan alentuneen 14 prosenttia.

Kotitalouksien kulutusmenot alenivat tulojen kasvusta huolimatta 1,8 prosenttia. Kulutusmenot olivat pienemmät kuin käytettävissä oleva tulo, joten säästämisaste eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon muuttui positiiviseksi ja oli 4,1 prosenttia. Kotitalouksien kiinteät investoinnit vähenivät nimellisesti 15 prosenttia asuntoinvestointien vähenemisen takia. Kotitalouksien rahoitusasema oli 0,6 miljardia euroa ylijäämäinen eikä alijäämäinen kuten ennakkotiedoissa arvioitiin.

Kotitalouksien velkaantumisaste kohosi edelleen ja oli 112,4 prosenttia eli suurempi kuin koskaan aiemmin. Velkaantumisaste on rahoitustilinpidon mukaisten velkojen suhde vuoden käytettävissä olevaan tuloon. Velkoihin luetaan myös kotitalouksien osuus asunto-osakeyhtiöiden veloista.

1.9. Seuraava tarkistus tammikuussa 2011

Vuoden 2009 kansantalouden tilinpitoa tarkistetaan seuraavan kerran tammikuussa 2011. Kansantalouden tilinpito uuden toimialaluokituksen (TOL2008) mukaisena julkaistaan heinäkuussa 2011.

Tarkistetut ennakkotiedot perustuvat 9.7.2010 käytettävissä olleisiin tietoihin talouskehityksestä. Tarkempia tietoja kansantalouden tilinpidon menetelmistä löytyy Tilastokeskuksen internetsivuilta:

<http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2009*

Vuosi	Käypiin hintoihin, milj. euroa	Viitevuoden 2000 hintoihin, milj. euroa	Arvon muutos, %	Volyymin muutos, %	Hinnan muutos, %	BKT asukasta kohti, euroa
1975	18 011	68 235	.	.	.	3 823
1976	20 445	68 470	13,5	0,3	13,1	4 326
1977	22 424	68 627	9,7	0,2	9,4	4 732
1978	24 798	70 626	10,6	2,9	7,5	5 217
1979	28 771	75 667	16,0	7,1	8,3	6 038
1980	33 240	79 727	15,5	5,4	9,6	6 954
1981	37 568	80 756	13,0	1,3	11,6	7 827
1982	42 272	83 213	12,5	3,0	9,2	8 757
1983	47 074	85 723	11,4	3,0	8,1	9 694
1984	52 645	88 391	11,8	3,1	8,5	10 783
1985	57 271	91 309	8,8	3,3	5,3	11 683
1986	61 616	93 718	7,6	2,6	4,8	12 529
1987	66 528	96 990	8,0	3,5	4,3	13 489
1988	75 352	102 048	13,3	5,2	7,6	15 235
1989	84 218	107 211	11,8	5,1	6,4	16 966
1990	89 291	107 780	6,0	0,5	5,5	17 908
1991	85 178	101 299	-4,6	-6,0	1,5	16 988
1992	82 971	97 766	-2,6	-3,5	0,9	16 456
1993	83 891	96 982	1,1	-0,8	1,9	16 560
1994	88 343	100 489	5,3	3,6	1,6	17 360
1995	95 986	104 472	8,7	4,0	4,5	18 791
1996	99 065	108 217	3,2	3,6	-0,4	19 330
1997	107 312	114 931	8,3	6,2	2,0	20 878
1998	116 548	120 700	8,6	5,0	3,4	22 618
1999	122 222	125 410	4,9	3,9	0,9	23 664
2000	132 110	132 110	8,1	5,3	2,6	25 524
2001	139 198	135 130	5,4	2,3	3,0	26 831
2002	143 541	137 591	3,1	1,8	1,3	27 599
2003	145 416	140 344	1,3	2,0	-0,7	27 895
2004	152 148	146 116	4,6	4,1	0,5	29 106
2005	157 307	150 379	3,4	2,9	0,5	29 991
2006	165 643	157 010	5,3	4,4	0,9	31 453
2007	179 702	165 383	8,5	5,3	3,0	33 978
2008*	184 649	166 908	2,8	0,9	1,8	34 752
2009*	171 315	153 524	-7,2	-8,0	0,9	32 088

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1

Kansantalouden tilinpito on laaja, tilastoihin perustuva kokonaisjärjestelmä, jolla kuvataan kansantalouden toimintaa. Kansantalouden tilinpidon tarkoituksena on tuottaa taloustoimiin ja niiden luokituksiin perustuva systemaattinen kuva kansantalouden rakenteesta ja sen muutoksista.

Kansantalouden tilinpidossa kuvataan kaikkien kansantaloudessa toimivien yksiköiden taloudellista (eli rahassa mitattavaa) toimintaa. Tilinpidossa esitetään Suomen kansantalouden tilaa ja kehitystä kuvaavat keskeiset tunnusluvut, bruttokansantuote ja bruttokansantulo sekä näiden komponentit. Kansantalouden tuotantoa, tuloja, tulojen käyttöä ja pääoman muodostusta kuvataan sektoreittain. Tuotanto-, työllisyys- ja pääoman muodostustiedot esitetään myös toimialoittain. Kansantalouden tilinpitoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden rakennetta, yksittäisiä osia tai piirteitä, kansantalouden kehitystä ajankohdasta toiseen tai kansantalouden suhdetta toisiin kansantalouksiin.

1.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmä käyttää kuvauksessaan tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä (institutionaaliset yksiköt ja sektorit; toimipaikat ja toimialat; kotimaa ja ulkomaat; virrat ja varannot; tuotteet panos-tuotoskehikossa). Yksiköiden välillä ja sisällä tapahtuvia taloustoimia käytetään tilinpidon kuvauksen välineenä. Keskeisiä käsitteitä ovat bruttokansantuote, (brutto)kansantulo, käytettävissä oleva tulo, kulutusmenot, säästö ja nettoluotonanto /-otto. Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin: institutionaalinen sektoriluokitus, toimialaluokitus, tuottajatyypiluokitus, tuoteluokitus, tasapainoerien ja taloustoimien luokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus, kulutus- ja pääomatarvikkeiden luokitukset. Kansantalouden tilinpito käyttää laajasti Tilastokeskuksen talous- ja sosiaalitalastoja, lisäksi käytetään hallinnollisia aineistoja mm. julkisen talouden laskelmia sekä Tilastokeskuksen ulkopuolella tuotettuja taloustalastoja ja eräitä erityistalastoja ja -tietoja suoraan niiden tuottajilta.

1.3

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Neuvoston asetus 25-06-1996: ESA95 Regulation: Council Regulation 2223/96. Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 1993. EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1

Kansantalouden tilinpito on muista talous- ja sosiaalitalastoista johdettu tilasto, joka laaditaan EU:n asetuksessa ja SNA:ssa määriteltyjen käsitteiden, luokitusten ja tilirakenteiden mukaisesti. Tilinpito on luonteeltaan kokonaistutkimus, jossa tulee arvioida myös ne talouden alueet, joista ei ole perustilastointia tai rekisteröintiä saatavissa, kuten esimerkiksi harmaa talous. Kansantalouden tilinpidon kohde on määritetty alueellisesti (domestic, national) talousyksikön sijainnin mukaan ja taloustoimien luonteen mukaan. Talouden kuvaus rajataan SNA:ssa ja ESA:ssa esitetyn rajauksen mukaisesti. Esimerkiksi kotitalouksien sisällä tehtävät palkattomat kotitaloustyöt eivät ole tuotantoa kansantalouden tilinpidossa.

Useat kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan sekä käyppiin että kiinteisiin hintoihin. Kiinteähintaisissa laskelmissa on siirrytty viiden vuoden välein vaihdettavasta kiinteästä perusvuodesta vuosittain vaihtuvaan perusvuoteen. Indeksikaava säilyy kuitenkin edelleen Laspeyres-tyyppisenä.

Laadintamenetelmistä löytyy lisää informaatiota osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1

Kansantalouden tilinpidon sisältö, käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät ovat tarkasti määriteltyjä (vrt. 1.3.). EU valvoo noudattamista säännönmukaisesti ja laskentamenetelmistä on kirjoitettu EU:n määräämät yksityiskohtaiset menetelmäkuvaukset (ks. linkki kohdassa 5). Erityisesti on huomattava, että perusaineistoista puuttuvasta ns. harmaasta taloudesta on tehty erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia ja näiden perusteella on täydennetty kansantalouden tilinpidon laskelmia. Tilinpidon tarkkuutta, osuvuutta, seurataan säännöllisesti ja ennakkolukujen muuttumista tarkkaillaan.

3.2

Kansantalouden tilinpito käyttää kaikkia mahdollisia lähdeaineistoja. Näiden antama kuva taloudesta ei yleensä ole ristiriidaton. Tilinpidon laadinnassa on siten voitava päätellä eri lähteiden tiedon laatu ja käyttökelpoisuus. Käytännössä varsinkin ennakkotietojen osalta tiedot ovat puutteellisia. Tarkkuustasoa kuvastaa ennakkolisessa kansantalouden tilinpidossa oleva tilastollinen ero, joka ilmentää sitä kysynnän ja tarjonnan välistä eroavuutta, jota ei ole voitu selvittää. Ero esitetään tietoja julkaistaessa. Lopullisissa tiedoissa kysynnän ja tarjonnan tasapainotus tehdään tarkalla tuotetasolla eikä tilastollista eroa esiinny.

Kansantalouden tilinpidon sektoreittaisia nettoluotonantoja verrataan rahoitustilinpidossa laskettuihin nettoluotonantoihin, jotka perustuvat eri lähteisiin kuin ns. reaalitylinpito. Sektoreittaisten nettoluotonantojen välinen ero julkaistaan rahoitustilinpidossa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ensimmäiset vuositilinpidon ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa. Ensimmäinen versio on tietosisällöltään suppeampi kuin varsinainen kansantalouden tilinpito. Tietosisältö vastaa neljännesvuositaisen kansantalouden tilinpidon tietosisältöä, mutta sisältää lisäksi myös sektoritilien koko tietosisällön ennakkotiedot kaikkien sektorien osalta.

Vuositilinpidon toinen versio valmistuu vuoden t+1 heinäkuun alkupuoliskolla. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitylinpidon tilien osalta ja noin 100 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu vuoden t+2 tammikuun lopussa ja neljäs lopullinen versio, vuoden t+2 joulukuussa. Neljäs versio sisältää yksityiskohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot.

Esimerkki vuoden 2005 kansantalouden tilinpidon eri versioiden valmistumisajoista:

Versio	Valmistumiskuukausi
1	Helmikuu 2006
2	Heinäkuu 2006
3	Tammikuu 2007
4	Joulukuu 2007

Kun kansantalouden tilinpidon eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu.

Ensimmäistä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+1) käytettävissä on neljännesvuositilinpidon lähdeaineisto sekä esim. kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot ja valtion kirjanpitoliedot 12 kuukaudelta.

Toista versiota laadittaessa (kesä-heinäkuussa vuonna t+1) useat lähteet ovat jo lopullisia, mutta esim. teollisuuden ja joidenkin muiden toimialojen rakennetilastotiedot ovat ennakkollisia.

Kolmatta versiota laadittaessa (tammikuussa vuonna t+2) uutena tietoaaineistona on käytettävissä muun muassa verotusaineisto. Lopullisina tilastoina käytettävissä on mm. kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot sekä yritys- ja toimipaikkarekisteri, eri toimialojen rakennetilastot, teollisuuden tuotetilasto.

Neljättä versiota laadittaessa (marras-joulukuussa vuonna t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestymisen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidon.

Vuotta t kuvaavat kansantalouden tilinpidon luvut julkaistaan toimiala- ja sektoritasolla helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa t+1 (ensimmäinen edellisen vuoden ennakkotieto), heinäkuussa t+1 ja tammikuussa t+2. Lopulliset luvut laaditaan tuotetasolla tasapainotettuna normaalisti joulukuussa t+2. Vuositilinpidon taulukkojulkaisu ilmestyy helmikuussa t+2, sisältäen lopulliset tiedot vuodesta t-2 ja ennakkolliset tiedot vuodesta t-1. Pidemmällä aikavälillä voidaan myös aikasarjoja taaksepäin joutua muuttamaan esim. laskentamenetelmien, luokitusten tai käsitteiden muuttumisen takia. Kiinteähintaisia sarjoja voidaan laskea taaksepäin eri perusvuosilla.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään tiedotustilaisuus. Koko tietosisällön sisältävä Taulukot-julkaisu ilmestyy vuosittain yleensä helmikuussa. Kaksi kertaa vuodessa laaditaan viimeisimpiä vuosia koskeva julkaisu joko paperijulkaisuna (helmi-maaliskuussa) tai sähköisenä (heinäkuussa). Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös Astika -aikasarjatietokannan kautta tai sähköisessä muodossa. Tilastokeskuksen internet-sivuilla julkaistavien tietojen määrää tullaan lisäämään.

5.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmän metatietoja ovat ESA95 ja SNA93 (vrt. kohta 1.3.) sekä eräät muut menetelmäkäsikirjat, joita on lueteltu mm. Eurostatin internet-sivuilla:

<http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/nfaccount/info/data/index.htm#section1>

Kansantalouden tilinpito -tilaston kotisivuilta löytyy **Suomen laskentamenetelmän kuvaus:**

<http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>. Muita metatietoja ovat esim. Tilastokeskuksen käsitetietokannan tiedot sekä toimiala- ja sektoriluokitukset: [Tilastokeskus - tietoa tilastoista](#) .

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kansantalouden tilinpidon luvuista on saatavissa yhdenmukainen aikasarja vuositason alkaen vuodesta 1975. Lisäksi on historiallisia sarjoja, joista pisimmät alkavat vuodesta 1860. Kansantalouden tilinpidon tiedot ovat vertailtavissa muiden maiden vastaaviin tietoihin. Parhaiten vertailtavuus toimii EU:n ja OECD:n jäsenmaiden kesken.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna. Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Lisätietoja

Olli Savela (09) 1734 3316

Aila Heinonen (09) 1734 3338

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

skt.95@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute